

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XVIII. De Servis non ordinandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

beneficia Curata, & quæ his æquiparantur. c. 54. §. pariter de Elect. ad Dignitates & Personatus &c. ac universim quoddam dispensatio in certo genere obtenta non debeat extendi ad aliud genus, præsertim præstantius: unde dispensatus ad Ordines Minores non censetur dispensatus ad Beneficium ullum; Minores, inquam, quia dispensatio ad Ordines Majores probabilius se extendit ad Beneficii simplicis consecutionem; cum Trid. S. 21. c. 2. de Ref. nolit conferri Ordinem Sacrum sine titulo Beneficii; nam titulus Patrimonii solum ex indulgentia sufficit. Adde, quod Episcopus possit conferre Beneficium illegitimo, ad Minores Ordines promotio. c. 7. cit. quidni etiam ad Sacros promotio? Ceterum siquis absolute legitimer, vel dispensatur in defectu Natalium à Papa, extendit se dispensatio ad quoscumque effectus, ad quos Papa dispensare cum illegitimis potest; quia est plena restitutio Natalium, & singulare beneficium Principis, quod regulariter ample accipiendum.

TITULUS XVIII.

De Servis non Ordinandis, & eorum Manumissione.

SUMMARIUM.

1. Quinam propriè & Juridicè dicantur servi.
2. Sunt Irregulares.
3. Quid juris, si fortè ordinentur sine prævia manumissione & consensu Domini.
4. Nec servi Adscriptitii & Originarii licitè ordinentur sine consensu Domini.
5. Nec liberi sine consensu Patroni.

Sciendum, Servos propriè & Juridicè acceptos, dici illos homines, qui contra naturalem libertatem, quam omnibus indulsit Natura, Jure Gentium subjiciuntur alieno dominio. §. 2. 7. de Jure personarum. Ut adeò, quidquid acquirunt, domino acquirant, nec valeant habere bona propria, nec facere testamentum, nec exercere commercia, nec esse testes aut Judices, nec frui Civilibus Juribus, nec ullum actum Civilem gerere &c. l. 1. ff. de his, qui sui vel alieni &c. Tales efficiuntur præcipuè ex duplici causa, 1. ex nativitate, qui nempe nascuntur ex matre serva, seu ancilla propriè dicta. 2. ex captivitate, qui scilicet capiuntur in bello justo. §. 4. J. de Jure pers. Partus enim sequitur ventrem quoad statum & conditionem. l. 7. C. de R. V. Porro servi dicuntur, quia capti in bello justo servati sunt, cum potuissent occidi: Mancipia autem, quia manu capti, Defacto inter Christianos bella gerentes, qui capiuntur, non sunt servi, in reverentiam scilicet Christianæ libertatis, sed præstito lytro dimittuntur liberi. Si tamen Christiani in bello capiant Paganos & Turcas, verè adhuc hodie eos licet efficere servos, nimirum Jure Talionis, quia etiam illi captos Christianos efficiunt servos, & ut tales tractant: item veri servi sunt, quos Hispani ex India & Africa bellò captos detinent, usque dum baptizantur. Dixi 1. propriè acceptos; namque inter Christianos repe-

riuntur servi impropriè dicti, scilicet homines, quos vocant Adscriptitios, & qui ex istis generantur, Originarios, à quibus parum, vel omnino non differunt, quos appellant homines Proprios, & ibeigne; qui videlicet Dominis suis non solum ratione suorum bonorum & possessionum, quo modo omnes Emphyteutæ, Feudatarii &c. subjiciuntur, sed etiam personaliter devincti sunt perpetuò, v. g. ad colendos agros, vel ad alia obsequia: re ipsa autem sunt liberi, priorum bonorum capaces, & ad actus legitimos admittuntur. Dixi 2. Juridicè acceptos; nam etiam famuli & famulæ domesticæ, pro annua mercede servientes Dominis, vocantur servi & ancillæ; quamquam iis nec personaliter obstricti sint perpetuò, adeoque omnino liberi existant. Multò minus servi sunt, qui alieno dominio jurisdictionis tantum subiecti sunt, nec vocantur servi, sed subditi. Porro servi à sua servitute liberantur per Manumissionem, vel tacitam vel expressam; qui sic liberantur, dicuntur Manumissi. His vicini sunt Liberti, vel Libertini, qui quidem manumissi & à servitute liberati sunt, at non plene, sed sub conditione operarum ex personali obligatione adhuc præstandarum.

Dico 1. Servi propriè dicti non ordinari possunt licitè, nisi fuerint prius absolute manumissi. t. t. de servis non Ord. §. 1. dist. 54. Ratio, quia dignitas Ordinis Clericalis non convenit vilitati & conditioni servili, nec obligatio ministrandi Ecclesiæ compatibilis est cum obligatione serviendi hero: vel enim servus Ordinatus præstaret obsequia Domino? & hoc præjudicat dignitati Clericali; vel non præstare? & hoc cedit in præjudicium Domini. Si verò Dominus consentiat in Ordinationem sui servi, & manumittat, utrumque præjudicium cessat.

Quæres, quid juris sit, si servus, antequam manumissus est, Ordines suscepit? 2. cum distinctione: vel Dominus consensit tacitè aut expressè in Ordinationem? vel non consensit, quia nempe nescivit ordinari servum suum, aut etiam contradixit? si prius contigit; servus per susceptos Ordines, quin & per primam Tonsuram, eo ipso factus est liber. can. 20. d. 54. Si posterius: tunc, si tantum Minores Ordines recepit, poterit eum Dominus per integrum annum ab habita Ordinationis noticia revocare ad servitutem; & ille erit servus ut antè, nec Fori nec Canonis privilegio gaudens. c. 2. h. t. Si verò recepisset infcio vel invito Domino Ordines Majores, tunc altera distinctio facienda est circa Ordinantem & Ordinatum: si Ordinans vel alius, qui eum promovet, scivit esse servum, tenetur Ordinans, vel promotor, Domino dare duos servos æquè bonos, unum in compensationem damni, alterum in poenam; Ordinatus verò factus est liber: si verò nec Episcopus Ordinans, nec promotor, scivit esse servum, sed is nequiter se finxit liberum; tunc Ordinatus tenetur satisfacere Domino, alium servum substituendo; si verò alium substituere non possit, ipse redigitur in pristinam servitutem, privatus privilegio Fori (& probabiliter etiam Canonis respectu Domini, ut ab eo ca-

stigiari verberibus possit, per *can. 2. d. cit.*) ac interim suspensus ab officio Sacro, non verò liberatus à voto castitatis. *can. 9. d. cit.* Hæc intelligenda sunt, si fraudulenter factus sit Subdiaconus aut Diaconus tantum: si verò Presbyter evalisset, factus quidem est liber, sed peculium, si quod habuit, Domino cessit: si nullum habuit, tenetur saltem per ministeria sacra satisfacere Domino, quantum potest. *can. 9. cit. & seq.*

4 Dico 2. Etiam servi Adscriptitii & Originarii, ac homines Proprii, non Ordinantur licite sine consensu & manumissione prius obtenta à Dominis. *can. 12. & 21. d. cit.* Concordat praxis, dum Episcopi iubent huiusmodi homines docere in scriptis de consensu Dominorum suorum & manumissione.

5 Dico 3. Etiam à suscipiendis Ordinibus prohibentur Liberti, quos Dominus quidem manumittit, sed cum onere præstandarum sibi operarum seu obsequiorum temporalium. *can. 5. & fin. d. cit.* Filii autem libertorum non amplius sunt irregulares, sed *Ingenui* existunt, & *Patrono* (sic vocatur, qui manumittit) patris sui solum debent reverentiam. Dixi, *temporalium*, nam operas spirituales, v. g. certas Missas pro se legendas sibi reservare potest Dominus, & Ordinandum ad eas obligare. Sed ut caveatur Simonia, debet libertas non dari pro obsequio spirituali, sed pro obligatione perpetua interveniendi in spiritualibus: quæ obligatio est pretio æstimabilis.

TITULUS XIX,

De Obligatis ad Ratiocinia Ordinandis, vel non.

SUMMARIUM.

1. Quinam veniant nomine obligatorum ad ratiocinia.
2. Ordinari prohibentur, antequam depositum officii satisfecerint Domino.
3. Quid Juris, si Ordinentur adhuc obligati.

1 Sciendum, *Obligatos ad ratiocinia* hoc loco appellari illos, qui adstringuntur alteri ad reddendas rationes propter aliquam administrationem bonorum temporalium alienorum, vel *publicam*, qualem habent *Curiales*, seu qui procurant negotia & officia Curie, uti Thesaurarii, Quæstores, tributorum Collectores, Procuratores Collegiorum, Syndici, Actores, item quires Bellicas tractant, uti Præfecti Arcium & Urbium, Duces, Capitanei, Commissarii: vel *privatam*, cuiusmodi obtinent Tutores, Curatores, Depositarii, Testamentorum & Sententiarum executores. *can. un. d. 53. can. 3. d. 54. c. un. b. t.* Huc revocaveris Vassallos, ad obsequia personalia obligatos Domino feudi. Econtra per obligatos ad ratiocinia hæc non veniunt, qui tales habent administrationes & officia, quæ etiam à Clericis laudabiliter geruntur, uti sunt 1. administratores rerum Ecclesiasticarum, etiam temporalium 2. tutores & defensores pauperum ac miserabilium persona-

rum, v. g. viduarum, & pupillorum, alio adjuvatore carentium. 3. administratores causarum & locorum piorum. 4. habentes legitimam tutelam proximorum agnatorum. *can. ult. d. 36. can. 1. caus. 21. q. 3.* Rursum non veniunt obligati aliis ex mutuo, promissione, emptione, conductione, vel alio contractu, modo obligatio non proveniat ex *administratione* rerum alienarum temporalium; quia nullo iure de his legitur expressum, quod ab Ordinibus repellendi sint. Excipe, nisi taliter obligatis jam mota sit lis de dolo, vel movenda credatur; quia si contingeret eos ex tali actione condemnari, redderentur infames, & hoc ipso irregulares. Præterea ex consuetudine, juris interpreti, non comprehenduntur Cancellarii, Consiliarii, & Iudices Principum, si tractent res tantum Civiles. Imò in quibusdam locis ex consuetudine nullus tutor repellitur ab Ordinibus, sed contra *c. un. cit.*

Dico. Obligati ad ratiocinia licite non Ordinantur, nisi prius depositum officii rationes reddiderint & plenam liberationem à suis Principalibus obtinuerint. *can. un. & c. un. cit.* Ratio est partim, ne contingat Ecclesiam inde infamari, vel litibus aliisve incommodis vexari, partim quia taliter obligati ad sacras functiones sunt minus apti propter curas sæculares, partim ne Ordinatio horum hominum cedat in præjudicium eorum, quibus obligati sunt; per Ordines enim consequuntur privilegium *competentie*, vi cuius plena in ipsos executio fieri nequit. Debet igitur prius non solum deponi officium, & rationes actu esse redditæ, sed etiam plena liberatio à Principalibus concessa, ita ut nullo amplius debito pecuniario maneant onerati, qui ex his aspirant ad Ordines. Sufficit tamen, si vel Principalis promittat, se nolle propter debitum adhuc residuum convenire Ordinatum, vel ipse administrator per pignora aut fideiussores idoneam cautionem præstiterit suo Principali de solvendis debitis; quia SS. Canones exigunt solum, ut onus administrationis deponatur prius, & reddantur rationes, nullam autem requirunt actualem solutionem debitorum.

Quæres, quid Juris sit casu, quo ratiociniis adhuc obstructus fuisset Ordinatus? 2. Ordinatus deberet cedere bonis suis tali cessione, quæ in statu Ecclesiastici dedecus non redundat, qualis est ea, quæ permittitur Clericis in *c. Odoardus 3. de solut.* nempe ut ipsi relinquatur competens sustentatio: vel compellendus est ab Episcopo ad alio modo satisfaciendum, si possit. Quin ipse Episcopus, si talem scienter ordinaverit contra voluntatem Creditorum, tenetur satisfacere loco Ordinati, eò quod fuerit principalis causa damni.

TITULUS XX.

De Corpore vitiatis Ordinandis, vel non.

SUMMARIUM.

1. Corpore Vitiati sunt in triplici classe: Mutilati: Debilitati: Deformes.

2. Qui-